

GRADUAAT IN DE ORTHOPEDEAGOGISCHE BEGELEIDING

ARTESIS PLANTIJN HOGESCHOOL ANTWERPEN

TOETS NIEUWE GRADUAATSOPLEIDING • BEOORDELINGSRAPPORT

2 MAART 2020

Inhoud

1	Samenvattend advies van de commissie	4
2	Rapportage van de bevindingen en overwegingen	6
3	Oordeel van de commissie.....	11
4	Beoordelingsproces	12
	Bijlage 1: Administratieve gegevens van de instelling en de opleiding	13
	Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR).....	14
	Bijlage 3: Samenstelling van de commissie.....	15
	Bijlage 4: Overzicht van het bestudeerde materiaal.....	16
	Bijlage 5: Lijst met afkortingen	17

1 Samenvattend advies van de commissie

De NVAO heeft de domeinspecifieke leerresultaten van de nieuwe opleiding graduaat in de orthopedagogische begeleiding gevalideerd op 7 mei 2018.

De graduaatsopleiding in de orthopedagogische begeleiding (ORB) van Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen (AP) wordt aangeboden op drie vestigingen: Antwerpen, Mechelen en Turnhout. Met de opleiding beoogt AP studenten op te leiden tot opvoeders-begeleiders die op methodische en professionele wijze zorgvragers ondersteunen in het dagelijkse leven. Opvoeders-begeleiders op niveau 5 staan in direct contact met cliënten en voeren uitvoerend en ondersteunend werk uit binnen gegeven kaders. De commissie is van mening dat de opleiding een helder beroepsbeeld heeft van de gegradueerde in de orthopedagogische begeleiding. Ze constateert dat de opleiding uitgaat van de op Vlaams niveau vastgestelde domeinspecifieke leerresultaten (DLR) voor het graduaat in de orthopedagogische begeleiding.

De commissie is van oordeel dat de opleiding een passend programma heeft ontwikkeld, waarbij de DLR goed zijn vertaald naar opleidingsonderdelen en bijbehorende leerdoelen. Ze waardeert de wijze waarop de theoretische inhoud van de opleiding werd afgestemd op niveau 5. Ook de leeromgeving is goed vormgegeven, waarbij het praktijkgerichte karakter duidelijk naar voren komt en adequaat gebruik wordt gemaakt van de diversiteit in de studentenpopulatie.

Het werkplekleren is volgens de commissie goed vormgegeven in het programma. Studenten worden voldoende begeleid door een vaste werkplekbegeleider vanuit AP door middel van individuele gesprekken, groepsintervisies en werkplekbezoeken. De commissie vindt het wel belangrijk dat alle docenten die zullen fungeren als werkplekbegeleider, daar de nodige vorming toe krijgen. De werkplekscan geeft, in combinatie met het beoordelingsformulier van het werkplekleren, volgens de commissie een voldoende volledig beeld van de geschiktheid van de werkplek. De commissie onderschrijft wel de wens van de opleiding om de training van werkplekmentoren beter vorm te geven.

De commissie is positief over de manier waarop de opleiding flexibel inspelt op de behoeften en wensen van studenten, met name zij-instromers, door te voorzien in individuele maatwerktrajecten. Ze moedigt de opleiding aan om na te denken over optimalisering van deze flexibele inrichting, bijvoorbeeld door het vergroten van de mogelijkheden voor werkstudenten om reeds opgedane ervaringen in te brengen als vervanging van bepaalde opdrachten/toetsen.

De commissie is van mening dat het toetsbeleid van de opleiding goed in elkaar zit, met een mooie mix van toetsvormen die passen bij een graduaatsopleiding. Ze waardeert dat het vier-ogenprincipe wordt toegepast bij de beoordeling van het werkplekleren, door zowel de werkplekmentor als de werkplekbegeleider hierin een rol te geven.

Het kwaliteitszorgsysteem is volgens de commissie op zorgvuldige wijze tot stand gekomen, waarbij goede afstemming tussen de hogeschool en de CVO's heeft plaatsgevonden. Ook wekt het vertrouwen dat de opleiding mee zal draaien in het kwaliteitszorgsysteem van AP.

De commissie die de kwaliteit van de opleiding graduaat in de orthopedagogische begeleiding van Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen heeft beoordeeld, brengt een positief advies uit aan de NVAO. Het oordeel 'voldoende' wordt onderbouwd via de positieve en kritische elementen uit het door de commissie gevoerde onderzoek naar de potentiële kwaliteit van de nieuwe opleiding.

Met het oog op de verdere ontwikkeling van de nieuwe opleiding, formuleert de commissie de volgende aanbevelingen. Deze aanbevelingen doen geen afbreuk aan het huidige oordeel over de potentiële kwaliteit van de opleiding.

De commissie beveelt de opleiding aan om:

- opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR) te ontwikkelen en daarin de eigen accenten krachtiger naar voren te brengen;
- blijvend aandacht te besteden aan de balans tussen theorie en praktijk;
- de samenwerking tussen de drie vestigingen te optimaliseren en daarbij leermethodieken en -middelen te delen en te harmoniseren;
- in de werkplekscan relevante aandachtspunten op te nemen die nu geformuleerd zijn in het beoordelingsformulier van het werkplekleren;
- het beoogde eindniveau op het vlak van taalbeheersing vast te stellen, bijvoorbeeld door dit expliciet te integreren in de OLR en op basis daarvan een vertaling te maken naar de opleidingsonderdelen (leerdoelen, feedback en toetsing);
- een tweede beoordelaar, eventueel uit het werkveld, te betrekken bij de beoordeling van het portfolio.

Den Haag, 2 maart 2020

Namens de commissie ter beoordeling van de toets nieuwe opleiding voor de opleiding graduaat in de orthopedagogische begeleiding van Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen,

Guy Aelterman
(voorzitter)

Anne-Lise Kamphuis
(secretaris)

2 Rapportage van de bevindingen en overwegingen

Beoogd eindniveau

Bevindingen

Met de graduaatsopleiding in de orthopedagogische begeleiding (ORB) beoogt Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen studenten op te leiden tot opvoeders-begeleiders die op methodische en professionele wijze zorgvragers ondersteunen in het dagelijkse leven. In het toelichtend gesprek geven de gesprekspartners van de opleiding aan dat ze de laatste twee jaar samen met vertegenwoordigers van het werkveld uitgebreid hebben gekeken naar het verschil tussen niveau 5 en 6 binnen het domein van orthopedagogische begeleiding. De gesprekspartners leggen uit dat opvoeders-begeleiders op niveau 5 in direct contact met cliënten staan, en binnen gegeven kaders uitvoerend en ondersteunend werk doen. Afgestudeerden op niveau 6 houden zich (daarnaast) bezig met beleidsontwikkeling en coördinatie op meso-niveau. Bovendien dragen zij meer (eind)verantwoordelijkheid en wordt van hen meer zelfstandigheid en initiatief verwacht. In het werkveld bestaat echter geen formeel onderscheid tussen opvoeders-begeleiders op niveau 5 en 6, wat betekent dat de verloning van gegradueerden in principe vergelijkbaar zou kunnen zijn met die van afgestudeerden op niveau 6. De opleiding geeft aan dat zij tot nog toe geen signalen heeft opgevangen uit het werkveld over een mogelijk spanningsveld hieromtrent.

Afgestudeerden van de graduaatsopleiding kunnen na de opleiding direct aan het werk als opvoeder-begeleider. Zij kunnen desgewenst ook doorstromen naar de bacheloropleiding Orthopedagogie die AP aanbiedt in Antwerpen. De opleiding heeft hiervoor een vervolgt raject uitgewerkt van 90 studiepunten waarmee gegradueerden in twee bijkomende jaren het bachelordiploma kunnen behalen.

Voor graduaatsopleidingen in de orthopedagogische begeleiding zijn, in overleg met werkveld, alumni en internationale experts, domeinspecifieke leerresultaten (DLR) ontwikkeld, onder begeleiding van de VLHORA (Vlaamse Hogescholenraad). De DLR zijn afgestemd op niveau 5 van de Vlaamse Kwalificatiestructuur. De opleiding heeft de DLR overgenomen. Ze heeft geen (aanvullende) opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR) geformuleerd, maar legt in het programma wel eigen accenten binnen de DLR, namelijk op omgaan met diversiteit, methodisch handelen, levenslang leren, krachtgericht werken en zelfreflectie.

In de ontwikkelfase heeft de opleiding gekeken naar soortgelijke opleidingen in andere Europese landen. Daarbij heeft zij gebruik gemaakt van contacten met internationale partners, waaronder hogescholen in Nederland. Zij concludeert dat er in Europa geen vergelijkbare opleidingen bestaan wat betreft niveau en inhoud.

De opleiding heeft vijf doelgroepen voor ogen: generatiestudenten, heroriënteerders (vanuit een bacheloropleiding), studenten zonder diploma secundair onderwijs, studenten die al werken binnen of buiten de sector en werkzoekenden.

Overwegingen

De commissie is van mening dat de opleiding een helder beroepsbeeld heeft van de gegradueerde in de orthopedagogische begeleiding. Daarbij heeft de opleiding voldoende zicht op het verschil tussen niveau 5 en 6. De commissie ziet wel een aandachtspunt in het verder aanscherpen van het verschil tussen functies op niveau 5 en 6 in het orthopedagogische werkveld. Ze raadt de opleiding aan om het effect van de vergelijkbare verloning van afgestudeerden op niveau 5 en 6 op te volgen. Hierbij aansluitend adviseert de commissie om de in- en uitstroom van de graduaats- en bacheloropleiding te volgen.

De commissie constateert dat de opleiding uitgaat van de op Vlaams niveau vastgestelde DLR voor de graduaat in de orthopedagogische begeleiding. Ze beveelt de opleiding aan om toch

te overwegen om eigen OLR te ontwikkelen, waarin de eigen accenten krachtiger naar voren kunnen komen.

De commissie waardeert de diversiteit van doelgroepen die de opleiding beoogt. Ze wil de opleiding wel wijzen op het belang van het monitoren van de instroom, meer specifiek van heroriënteerders vanuit de bacheloropleiding, en van het tijdig opvolgen van eventuele aandachtspunten die hieruit naar voren komen.

Onderwijsleeromgeving

Bevindingen

Om tegemoet te komen aan de behoeften van de verschillende doelgroepen, wordt de opleiding zowel in een dagtraject aangeboden (op alle vestigingen) als in een avondtraject (in Mechelen). Ook wordt de opleiding in Antwerpen aangeboden als dagtraject met start in februari. Op elk van de drie vestigingen werd voorheen de HBO5-opleiding Orthopedagogie aangeboden door het CVO ter plaatse. Op iedere vestiging wordt het onderwijs verzorgd door het lokale docententeam. De opleiding geeft in het toelichtend gesprek aan dat het samenbrengen en harmoniseren van de drie vestigingen een uitdaging is, waarin al veel is bereikt in de afgelopen jaren, maar waarin ook nog stappen moeten worden gezet.

Het modeltraject bestaat uit vier semesters, opgebouwd uit opleidingsonderdelen van 3 of 6 studiepunten. Elk semester bevat daarnaast het opleidingsonderdeel 'Praktijk', waarin het werkplekleren vorm krijgt. Het informatiedossier bevat inhoudsbeschrijvingen (ECTS-fiches) van de opleidingsonderdelen in semester 1 en 2 (de eerste 60 studiepunten) en voor 'Praktijk 3 + 4' (in het derde en vierde semester). Hierin is beschreven aan welke DLR gewerkt wordt, naar welke leerdoelen en inhouden deze zijn vertaald en welke studiematerialen, werkvormen en toetsvormen gebruikt worden. Het informatiedossier bevat tevens een matrix waarin de relatie tussen de DLR en de opleidingsonderdelen inzichtelijk is gemaakt.

Het programma is ontworpen op basis van de didactische uitgangspunten praktijkgerichtheid en zelfregulering. Zelfregulering houdt in dat studenten veel aandacht besteden aan zelfreflectie en leren om gedurende de opleiding steeds meer verantwoordelijkheid te nemen over hun eigen leerproces. De praktijkgerichtheid komt tot uiting in de opleidingsonderdelen 'Praktijk' (in totaal 48 studiepunten) en in de praktijkgerichte invulling van de andere opleidingsonderdelen, bijvoorbeeld met behulp van realistische praktijkvoorbeelden en gastcolleges. In het toelichtend gesprek leggen de gesprekspartners uit dat de opleiding voorheen in een driejarig traject werd aangeboden. Om het programma terug te brengen naar twee jaar, heeft de opleiding de hoeveelheid theorie gereduceerd. Daarbij heeft ze gekeken naar wat echt nodig is in het kader van het beoogde eindniveau.

In de opleiding wordt veelal gebruik gemaakt van leermiddelen die door docenten zelf ontwikkeld zijn. Op deze manier kan het studiemateriaal worden afgestemd op het niveau en de eigenheid van de doelgroep. Uit het toelichtend gesprek blijkt dat elke vestiging eigen leermiddelen heeft ontwikkeld. Inmiddels is al het studiemateriaal van de verschillende vestigingen beschikbaar gesteld aan alle docenten in de opleiding. De opleiding geeft aan dat nieuwe docenten al gebruik maken van studiemateriaal van andere vestigingen, maar dat in het algemeen betere afstemming over de leermiddelen wenselijk is.

Het werkplekleren wordt in het programma geleidelijk opgebouwd qua complexiteit. Gedurende het werkplekleren bouwen studenten een portfolio op. Ze worden begeleid door de werkplekmentor (vanuit de werkplek) en de werkplekbegeleider (vanuit de hogeschool). De begeleiding door de werkplekbegeleider vindt voornamelijk plaats in groepssupervisies, individuele opvolggesprekken en portfoliobesprekingen. In het toelichtend gesprek geeft de opleiding aan dat studenten het gehele academiejaar dezelfde werkplekbegeleider houden. Zij zien de werkplekbegeleider tweewekelijks op de campus. Daarnaast bezoekt de

werkplekbegeleider de werkplek minimaal twee keer per academiejaar en heeft hij/zij vooraf (en indien nodig vaker) telefonisch contact met de werkplek.

Om te bepalen of een werkplek geschikt is voor het werkplekleren, gebruikt de opleiding een werkplekscan. Een van de criteria in de werkplekscan luidt dat studenten de leerdoelen op de werkplek moeten kunnen bereiken. In het toelichtend gesprek legt de opleiding uit dat het beoordelingsformulier van het werkplekleren gebruikt wordt om invulling te geven aan dit criterium. Aan de werkplekmentor stelt de opleiding onder meer de eisen dat hij/zij minimaal een graduaatsopleiding en vijf jaar ervaring in dit werkveld heeft en een (twee)wekelijks begeleidingsgesprek voert met de student. Werkplekmentoren worden uitgenodigd voor een academiedag aan het begin van het jaar. Hier ontvangen zij informatie over het werkplekleren, de leerdoelen, opdrachten en wijze van toetsing. De opleiding geeft aan dat de opkomst op deze dagen niet hoog is. Ze verkent daarom momenteel andere vormen van training voor werkplekmentoren. Het ontwikkelen van een specifieke training voor werkplekmentoren is deel van het actieplan van de opleiding.

De opleiding is toegankelijk voor studenten die voldoen aan de decretaal vastgelegde toelatingsvoorwaarden. Daarnaast verwacht de opleiding een voldoende beheersingsniveau van de Nederlandse taal. De opleiding toetst deze instapcompetentie door een taaltoets bij aanvang van de studie, gevolgd door een niet-bindend advies. Studenten worden eventueel doorverwezen naar een taalcoach.

De opleiding kent een diverse studentenpopulatie met verschillen in leeftijd, ervaring en sociaal-culturele achtergrond. De gesprekspartners van de opleiding leggen uit dat de verschillende doelgroepen bewust worden gemengd in de klassen. Deze diversiteit wordt ingezet om de leeromgeving te verrijken. Volgens de gesprekspartners waarderen studenten de diversiteit en herkennen zij de toegevoegde waarde van kruisbestuiving.

Om aan te sluiten bij de behoeften en wensen van de diverse studentenpopulatie, werkt de opleiding waar nodig met individuele maatwerktrajecten en streeft ze naar zoveel mogelijk flexibiliteit in het programma. Dit is met name van belang voor de werkstudenten (zij-instromers). Werkstudenten kunnen het werkplekleren onder bepaalde voorwaarden op de eigen werkplek uitvoeren. De opleiding geeft aan dat ze bezig is om te verkennen of deze studenten bepaalde onderdelen van de opleiding zouden kunnen vervangen door zaken die ze vanuit hun werkervaring in kunnen brengen.

Om de kwaliteit van de opleiding te monitoren en verbeteren, sluit de opleiding aan bij het kwaliteitszorgsysteem van AP. Kwaliteitszorg valt onder de verantwoordelijkheid van de opleidingsstaf. Deze zet, in samenwerking met de Dienst Kwaliteit, Planning en Organisatie, verschillende middelen in om zicht te krijgen en houden op de kwaliteit. Zo beschikt de opleiding over een dashboard waarmee ze verschillende kwantitatieve gegevens (zoals in-, door- en uitstroomcijfers, uitval- en slaagpercentages) kan monitoren. Ook zet de opleiding in op bevragingen onder studenten, alumni en werkveld.

Uit het toelichtend gesprek blijkt dat deze inrichting van het kwaliteitszorgsysteem tot stand is gekomen na een inventarisatie van de kwaliteitszorg op de hogeschool en de drie CVO's die voorheen de HBO5-opleiding verzorgden. Uit deze inventarisatie bleek dat de gehanteerde principes overal gelijk waren. De werkgroep heeft vervolgens alle bevragingen bekeken en deze afgestemd op de graduaatsopleiding, qua onderwerpen en vraagstelling.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat de opleiding een passend programma heeft ontwikkeld, waarbij de DLR goed zijn vertaald naar opleidingsonderdelen en bijbehorende leerdoelen. De commissie waardeert de wijze waarop de theoretische inhoud van de opleiding werd afgestemd op niveau 5. Ze adviseert de opleiding wel om blijvend aandacht te besteden aan de balans tussen theorie en praktijk.

De leeromgeving is volgens de commissie goed vormgegeven, waarbij het praktijkgerichte karakter duidelijk naar voren komt. De commissie is positief over de manier waarop in de klassamenstelling gebruik wordt gemaakt van de diversiteit in de studentenpopulatie. Uit het informatiedossier en het toelichtend gesprek maakt de commissie op dat op het gebied van didactische benadering en studiemateriaal nog verschillen bestaan tussen de vestigingen. De commissie beveelt de opleiding daarom aan om de samenwerking tussen de drie vestigingen te optimaliseren en daarbij leermethodieken en -middelen te delen en harmoniseren.

De commissie is van mening dat het werkplekleren adequaat is vormgegeven in het programma. Ze waardeert dat studenten gedurende het gehele academiejaar dezelfde werkplekbegeleider houden en dat deze parallel aan het werkplekleren individuele gesprekken met de student voert en groepsintervisies begeleidt. De afstemming van de werkplekbegeleider met de werkplek, bestaande uit telefonisch contact en minimaal twee bezoeken op de werkplek, is volgens de commissie voldoende. De commissie is wel van mening dat de agenda voor (met name) het eerste werkplekbezoek een aandachtspunt is. Ze vindt het van groot belang dat de vorm en inhoud van dit driehoeksgesprek goed doordacht zijn opgezet. Daarnaast vindt de commissie het belangrijk dat alle docenten die zullen fungeren als werkplekbegeleider, daar de nodige vorming toe krijgen.

De werkplekscan in combinatie met het beoordelingsformulier van het werkplekleren geven in de ogen van de commissie een voldoende volledig beeld van de geschiktheid van de werkplek voor het werkplekleren. De commissie adviseert evenwel om een aantal relevante criteria uit het beoordelingsformulier op te nemen in de werkplekscan, zodat van het begin af aan voor alle partijen helder is wat er inhoudelijk precies wordt verwacht van de student en (de begeleiding op) de werkplek. Ook onderschrijft de commissie de wens van de opleiding om de training van werkplekmentoren beter vorm te geven. Ze moedigt de opleiding aan om te zoeken naar manieren om dit te verbeteren, zodat de opleiding kan borgen dat de werkplekmentoren vanaf het begin van de periode van werkplekleren goed op de hoogte zijn van de leerdoelen, opdrachten en beoordeling van het werkplekleren.

De commissie herkent het belang van de taaltoets bij aanvang van de opleiding, maar vindt dat die te vrijblijvend wordt gehanteerd. Ze beveelt de opleiding aan om het beoogde eindniveau op het vlak van taalbeheersing vast te stellen. Dit kan bijvoorbeeld door deze expliciet te integreren in de OLR en op basis daarvan een vertaling te maken naar de opleidingsonderdelen (leerdoelen, feedback en toetsing).

De commissie is positief over de manier waarop de opleiding flexibel inspelt op de behoeften en wensen van studenten, met name zij-instromers, door te voorzien in individuele maatwerktrajecten. Ze moedigt de opleiding aan om na te denken over optimalisering van deze flexibele inrichting. De commissie ziet in dat kader nog kansen in het vergroten van de mogelijkheden voor werkstudenten om reeds opgedane ervaringen (bijvoorbeeld vanuit de eigen werkplek) in te brengen als vervanging van bepaalde opdrachten/toetsen vanuit de opleiding.

Het kwaliteitszorgsysteem is volgens de commissie op zorgvuldige wijze tot stand gekomen, waarbij goede afstemming tussen de hogeschool en de CVO's heeft plaatsgevonden. De commissie waardeert dat gebruik is gemaakt van de expertise en ervaring van de CVO's om de bevragingen af te stemmen op de doelgroep en inhoud van de graduaatsopleiding. Ook wekt het vertrouwen dat de opleiding mee zal draaien in het kwaliteitszorgsysteem van AP. De commissie constateert dat de kwaliteitszorg zich op dit moment in een overgangsfase bevindt en moedigt de opleiding aan om het verdere harmoniseringsproces op dezelfde wijze voort te zetten.

Te realiseren eindniveau

Bevindingen

Het toetsprogramma van de opleiding kent diverse toetsvormen, waarbij de nadruk ligt op praktijkgerichte, geïntegreerde toetsvormen, zoals vaardigheidstoetsen, simulaties, reflectieopdrachten, een portfolio en werkplekleren. Tijdens het werkplekleren in het derde en vierde semester ('Praktijk 3+ 4') tonen studenten aan dat ze het beoogde eindniveau van alle DLR hebben bereikt. In deze opleidingsonderdelen vindt daarom een geïntegreerde toetsing van het eindniveau plaats, aan de hand van een beoordelingsformulier met concrete gedragsindicatoren. Daarnaast wordt het merendeel van de DLR tevens getoetst middels een reflectie- en/of portfolio-opdracht.

Het werkplekleren wordt beoordeeld door de werkplekmentor en de werkplekbegeleider gezamenlijk. In het toelichtend gesprek legt de opleiding uit dat de werkplekmentor het beoordelingsformulier invult. Op basis daarvan gaat de werkplekbegeleider in gesprek met de werkplekmentor, waarbij de werkplekbegeleider doorvraagt op de motivatie voor de beoordeling en naar voorbeelden vraagt uit het gedrag van de student die de beoordeling ondersteunen. Op die manier kan de werkplekbegeleider staven of de interpretatie van de beoordelingscriteria door de werkplekmentor voldoende overeenkomt met die van de opleiding. Indien nodig wordt de beoordeling bijgesteld door de werkplekbegeleider.

Uit het toelichtend gesprek blijkt dat de werkplekbegeleider, naast het werkplekleren, ook het portfolio beoordeelt. Hiervoor gebruiken zij een scoringsinstrument. Ook zijn er bijeenkomsten waar de werkplekbegeleiders moeilijke casussen en twijfelgevallen met elkaar bespreken.

Overwegingen

De commissie is van mening dat het toetsbeleid van de opleiding goed in elkaar zit, met een mooie mix van toetsvormen die passen bij een graduaatsopleiding. Ze waardeert dat het vier-ogenprincipe wordt toegepast bij de beoordeling van het werkplekleren, door zowel de werkplekmentor als de werkplekbegeleider hierin een rol te geven. Het gesprek waarin de werkplekmentor en de werkplekbegeleider samen kijken naar de interpretatie van de beoordelingscriteria, is volgens de commissie een goede manier om gezamenlijk tot een betrouwbare en valide beoordeling te komen. De commissie wil de opleiding wel wijzen op het belang van het borgen dat alle werkplekbegeleiders dit gesprek consistent op deze wijze invulling geven.

De commissie constateert dat het portfolio wordt beoordeeld door één beoordelaar, die tevens de begeleider van de student is. Hoewel het positief is dat er kalibratie plaatsvindt tussen de werkplekbegeleiders, is de commissie van mening dat de betrouwbaarheid van de beoordeling onder druk staat als die geheel door de werkplekbegeleider wordt uitgevoerd. De commissie adviseert de opleiding om bij de beoordeling van het portfolio een tweede beoordelaar te betrekken, zodat het vier-ogenprincipe en vreemde-ogenprincipe (de scheiding tussen de rollen van begeleider en beoordelaar) worden geborgd. Een suggestie is om studenten hun portfolio te laten presenteren voor een jury, waar eventueel ook vertegenwoordigers van de werkplek of het werkveld deel van uitmaken.

3 Oordeel van de commissie

Op basis van het gevoerde onderzoek naar de potentiële kwaliteit van de opleiding graduaat in de orthopedagogische begeleiding van Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen, beoordeelt de commissie de potentiële kwaliteit van de nieuwe opleiding als geheel als voldoende. De commissie brengt een positief advies uit aan de NVAO.

De commissie constateert dat de opleiding uitgaat van de op Vlaams niveau vastgestelde DLR voor de graduaat in de orthopedagogische begeleiding. Het beroepsbeeld en beoogde eindniveau zijn volgens de commissie passend bij niveau 5. De opleiding heeft de DLR vertaald naar een programma en leeromgeving die volgens de commissie goed zijn vormgegeven en waarin het praktijkgerichte karakter duidelijk naar voren komt. Het werkplekleren is adequaat uitgewerkt. De commissie waardeert de flexibele inrichting van het programma, waarmee de opleiding tegemoet wil komen aan de wensen en behoeften van de diverse studentenpopulatie. Ook het toetsprogramma is volgens de commissie op orde. De commissie stelt vast dat de opleiding mee zal gaan draaien in het kwaliteitszorgsysteem van AP. Het waardeert dat de opleiding, in afstemming met de CVO's en gebruikmakend van hun expertise en ervaring, de evaluatie-instrumenten op adequate wijze aangepast heeft aan de doelgroep en inhoud van de graduaatsopleiding.

4 Beoordelingsproces

De beoordeling werd uitgevoerd aan de hand van het “Beoordelingskader Toets Nieuwe Opleiding op maat van de eigen regie”, zoals bekrachtigd door de Vlaamse regering op 9 november 2018.

De commissie heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Voorafgaand aan het voorbereidend overleg heeft elk commissielid de eerste indrukken opgemaakt en werden prioritaire vragen opgesteld.

Tijdens een voorbereidend overleg op 3 februari 2020 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en heeft zij tevens het toelichtend gesprek voorbereid.

Het toelichtend gesprek vond plaats op een opleidingsonafhankelijke locatie te Brussel op 3 februari 2020 om 10.00 uur. De onderstaande gesprekspartners namen hieraan deel:

- Adviseur graduaatsopleidingen;
- Opleidingscoördinator geactualiseerde opleiding campus Mechelen;
- Opleidingscoördinator geactualiseerde opleiding campus Turnhout en werkplekcoördinator;
- Lector campus Antwerpen;
- Student geactualiseerde opleiding campus Antwerpen;
- Opvoeder/begeleider (vertegenwoordiger uit het beroepenveld).

Aan de hand van de Waarderende Aanpak heeft de commissie zich tijdens het toelichtend gesprek verder verdiept in de context van de opleiding en het voorlopig oordeel geverifieerd en vervolledigd.

Tijdens een besloten nabespreking op 3 februari 2020 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en vertaald naar een holistisch oordeel. De commissie heeft deze conclusie in volledige onafhankelijkheid genomen.

Het totaal aan beschikbare gegevens is verwerkt tot een ontwerp van beoordelingsrapport dat naar alle commissieleden werd verstuurd. De feedback van de commissieleden is verwerkt. Het door de voorzitter vastgestelde beoordelingsrapport werd naar de NVAO gestuurd op 2 maart 2020.

Bijlage 1: Administratieve gegevens van de instelling en de opleiding

Instelling	Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen
Adres, website van de instelling	Lange Nieuwstraat 101, B-2000 ANTWERPEN www.ap.be
Status instelling	Ambtshalve geregistreerd
Naam opleiding	Graduaat in de orthopedagogische begeleiding
Afstudeerrichtingen	-
Niveau en oriëntatie	Hoger beroepsonderwijs niveau 5 (HBO5)
Opleidingstrajecten	• Dagtraject met start in september in Antwerpen, Mechelen en Turnhout • Dagtraject met start in februari in Antwerpen • Avondtraject met start in september in Mechelen
(Bijkomende) titel	Gegradueerde in de orthopedagogische begeleiding
(Delen van) studiegebied(en)	Sociaal-agogisch werk (ISCED: 09 Health and welfare)
Onderwijstaal	Nederlands
De vestiging(en) waar de opleiding wordt aangeboden	• Antwerpen • Mechelen • Turnhout
Studieomvang (in studiepunten)	120
Nieuwe opleiding in Vlaanderen	Ja, geactualiseerde graduaatsopleiding omvorming
Erkende HBO5-opleiding(en) van waaruit wordt omgevormd tot de nieuwe opleiding en naam CVO waartoe deze opleiding behoort	• HBO5-opleiding Orthopedagogie van CVO HBO5 Antwerpen (<i>vanuit deze opleiding wordt omgevormd</i>); • CVO EduKempen en Crescendo CVO
Aansluitingsmogelijkheden en mogelijke vervolgopleidingen	Professionele Ba in de orthopedagogie

Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR)

1. De gegradueerde ondersteunt en begeleidt cliënten en cliëntgroepen in hun dagelijks leven op vlak van wonen, werken, leren en vrije tijd.
2. De gegradueerde draagt in vertrouwde en nieuwe, complexe contexten methodisch bij tot het uitbouwen van een leefklimaat op maat.
3. De gegradueerde verzamelt informatie in functie van het ondersteuningsplan en levert een actieve bijdrage aan het vormgeven en implementeren ervan. De gegradueerde doet dit in samenspraak met de cliënt, het cliëntstelsel, het team en andere betrokken actoren.
4. De gegradueerde handelt vanuit verbondenheid en gelijkwaardigheid. De gegradueerde is zich bewust van het eigen referentiekader en handelt vanuit erkenning van de eigenheid en de verscheidenheid van cliënten en cliëntsystemen.
5. De gegradueerde vertrekt vanuit krachten bij cliënten en cliëntsystemen, heeft oog voor kwetsbaarheden en risicofactoren, en onderneemt doelgericht acties in functie van veiligheid en levenskwaliteit.
6. De gegradueerde communiceert respectvol en doelgericht met cliënten, cliëntsystemen, het team en andere betrokken actoren.
7. De gegradueerde handelt in overeenstemming met het beroepsethisch kader en de relevante wettelijke bepalingen.
8. De gegradueerde ondersteunt cliënten bij het versterken en creëren van netwerken die voor hen belangrijk zijn.
9. De gegradueerde overlegt en werkt samen in een interdisciplinair team en met interne en externe actoren in vertrouwde en nieuwe, complexe contexten.
10. De gegradueerde stuurt zijn (ortho)(ped)agogisch handelen bij o.b.v. zelfreflectie, zelfzorg en levenslang leren.
11. De gegradueerde doet op basis van praktijkervaring en ontwikkelingen in de samenleving suggesties ter verbetering van de (ortho)(ped)agogische werking.
12. De gegradueerde werkt kritisch en constructief mee aan de doelstellingen van de eigen organisatie.

Datum validatie: 7 mei 2018

Bijlage 3: Samenstelling van de commissie

De beoordeling is gebeurd door een commissie van deskundigen aangesteld door de NVAO. Deze is als volgt samengesteld:

Guy Aelterman (*voorzitter*) Professor aan de Universiteit Gent, voormalig kabinetschef Pascal Smet, voormalig algemeen directeur Artesis hogeschool Antwerpen;

Nina Spithorst (*commissielid*) medeverantwoordelijke voor kwaliteitszorg en frontoffice binnen flexibel hoger onderwijs en het portfolio Associate degrees van NHL Stenden;

Geert Verclyte¹ (*commissielid*) gewezen kwaliteitsmedewerker en coördinator HBO5-programma Orthopedagogiek CVO Sociale School Heverlee

Isabelle Goossens (*student-commissielid*) is student graduaat in het bouwkundig tekenen aan de HoWest te Brugge.

De commissie werd bijgestaan door:

- **Roxanne Figueroa Arriagada**, beleidsmedewerker Vlaanderen NVAO, procescoördinator.
- **Anne-Lise Kamphuis**, Odion Onderzoek, extern secretaris.

Alle commissieleden, de procescoördinator en de secretaris hebben een onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring ingevuld en ondertekend waarmee zij tevens instemmen met de deontologische code van de NVAO.

¹ Omwille van omstandigheden kon de werkvelddeskundige niet aanwezig zijn bij het toelichtend gesprek. Zijn bevindingen op basis van het informatiedossier zijn echter wel meegenomen in de overwegingen door de commissie. Daarnaast leverde hij input op de conceptrapportage.

Bijlage 4: Overzicht van het bestudeerde materiaal

Informatiedossier opleiding

- Informatiedossier toets nieuwe graduaatsopleiding voor de opleiding graduaat in de orthopedagogische begeleiding - Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen

Verplichte bijlagen bij het informatiedossier

- Administratieve gegevens van de instelling en de opleiding
- Domeinspecifieke leerresultaten
- Overeenkomstige opleiding(en) in het Vlaams hoger onderwijs
- Schematisch programmaoverzicht
- Inhoudsbeschrijving / ECTS-fiches
- Beschrijving van het personeel
- Overzicht van de contacten met het werkveld

Aanvulling bij het informatiedossier, dd. 31 januari 2020

- Kwaliteitscriteria werkplekken
- Nota competentiematrix
- Nota competentieontwikkeling
- Nota overlegstructuur graduaatsopleidingen GW
- Nota werkplekieren in de graduaatsopleidingen
- Ondersteuningsfiche werk- en toetsvormen
- Praktijk 1+2 feedbackformulier ORB
- Praktijk 3+4 feedbackformulier ORB
- Vervolgtraject

Bijlage 5: Lijst met afkortingen

AP	Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen
CVO	Centrum voor Volwassenenonderwijs
DLR	Domeinspecifiek(e) leerresulta(a)t(en)
ECTS	European Credit Transfer System
EVC	Eerder verworven competentie(s)
EVK	Eerder verworven kwalificatie(s)
GKW	Generieke kwaliteitswaarborg(en)
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
OER	Onderwijs- en Examenreglement
OKOT	Opleidingskwalificerend opleidingstraject
OO	Opleidingsonderde(e)l(en)
OLR	Opleidingsspecifieke leerresulta(a)t(en)
ORB	Orthopedagogische begeleiding
POC	Permanente onderwijscommissie
STUVO	Studentenvoorzieningen
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VKS	Vlaamse Kwalificatiestructuur
VLHORA	Vlaamse Hogescholenraad
VTE	Voltijdsequivalent
WPL	Werkplekleren

